

IZHAJA VSAK DAN

več od nedeljah in praznikov ob 5., ob ponedeljkih ob 8. zjutraj. Praznične števe, se prodajajo po 3 nov. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nov. (10 stot.)

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. OENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 10 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlanske naročnice, se uprava ne odziva. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 9.20, za pol leta Kron 4.80.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprimakovana pisma se ne sprejemajo in nekepeši se ne vračajo. Naročnino oglašev in reklamacije pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lesnaki, benediktinjski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga s omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Poštno-branilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57

DRŽAVNI ZBOR.

Obstrukcija hrvatsko slovenskega kluba. Splošni položaj.

DUNAJ 22. (Izv.) V nadaljevanju razprave o službeni pragmatiki se je oglasil notranji minister baron Heinold. Njegova izjava je sicer parlamentu interesna, pa niso nikogar zadovoljila. Minister je predvsem navajal šest vladnih ugovorov proti odsekovi sklepi. Najbolj zanimiva so bila njegova izjava glede SS-ov 31 in 32, ki se tičejo koalicijske svobode uradništva. — Tu je prišlo do burnih ugovorov od strani socialnih demokratov in nemških liberalcev.

Med govorom socialnodemokratskega poslanca Glöckl-a pa so se ti ugovori stopnjevali do burnih prizorov, ki so današnje razpoloženje v zbornici zelo poosttrili. Prišlo je do izmenjav raznih komplimentov med nemškimi nacionalci in socialnimi demokrati.

Ti komplimenti so prave cvetke s polja nemške kulture. Psovke „gauner! rdeči gauner!“ so frčale iz klopi do klopi. Nad vse značilno je zadržanje nemškorojkega poslanca K. H. Wolfa. Čim so socialni demokrati vrgli njemu psovko „Zuckerwolf“, ki ga je spomnila na znano, pred davnimi leti se vršče korupčno zadevo s sladkornim kartelom, je ta nemški kričar utihnil in molče zapustil dvorano.

K službeni pragmatiki so danes govorili trije govorniki. Izključeno je, da bi se jutri končala generalna debata. K besedi pride jutri kot prvi govornik — Jugoslovani in sicer slovensko-klerikalni poslanec dr. Verstovšek, ki bo v smislu opozicijskega stališča Hrvatsko-slovenskega kluba, kakor danes zatrjujejo, govoril dolgouren, obstrukcijski govor. Stališče Hrvatsko-slovenskega kluba je v nekaterih ozirih sploh jako radikalno nele napram službeni pragmatiki, ampak tudi v naučnem in bud getnem odseku poudarja klub svoje obstrukcijske razpoloženje. Tudi v vodocestnem odseku grozi klub z obstrukcijskimi sredstvi. — V vseh teh vprašanjih žal bog člani Hrvatsko-slovenskega kluba ne delajo vladni prav nikakih sitnosti, tam, kjer bi klub lahko s največjim vplivom uveljavil napram vladni svoje opozicijsko stališče, v brambnem odseku, pa klub nikakor ne začne obstrukcije. Opozicijskost Hrvatsko-slovenskega kluba nima baš zaradi tega prav nikake odkritosrčnosti in resničnosti.

V odsekih je vladalo živahno, deloma hrupno in burno življenje. — Justični odsek je bil nesklepčen. — V naučnem oziroma bud getnem odseku je poslanec dr. Verstovšek, odnosno dr. Korošec obstruiral.

V brambnem odseku pa je prišlo do jako mučnih prizorov. Socialnodemokratski posl. Winarsky je obdolžil cesarja, da je prelomil ogrski narod dano besedo, nakar so z ogorčenjem zapustili odsek vladni zastopniki z domobranskim ministrom Georgi-jem na čelu. Med socialisti in nemškimi nacionalci pa je zopet prišlo do psov in prekanj. Socialist Winarsky je dobro prijel nemškega kričarja Hummer-ja, češ, da je sedaj največji

avstrijski patrijot, dočim je še nedavno kričal in vpil: „Heil Hohenzollern!“

Zbornica je tudi danes z napetostjo pričakovala poročila iz Budimpešte.

Glede brambne reforme so parlamentarni krogi mnenja, da se novemu predsedniku ogrske poslanske zbornice Stefanu Tiszi posreči streti Justhovo obstrukcijo in zatem rešiti v najkrajšem času brambno predlogo. S tem pa postane brambno vprašanje za avstrijski parlament aktužno. Vsekakor se bo morala zbornica baviti s tem vprašanjem še pred polletnimi počitnicami, nastajajo pa še druge ovire. Bolezen grofa Stürggha še vedno traja in politični krogi so prepričani, da se Stürggh več ne povrne v politično arenjo.

V naslednjem podajamo kratko sejno poročilo.

DUNAJ 22. (Izv.) Danes se je zopet nadaljevala razprava o službeni pragmatiki.

V generalno debato o službeni pragmatiki je danes posegel tudi

minister baron Heinold, ki je pred vsem izjavil, da vlada sprejema nekatere odsekovne izpremembe k vladni predlogi. Nekaterim odsekovi sklepom pa mora odločno nasprotovati z ozirom na javne državne interese. Minister izrazi upanje, da se bo posrečilo one ovire odstraniti, ki zavlačujejo čimprejše uzakonjenje službene pragmatike.

Baron Heinold je nato poskusil kritizirati odnosno ugovarjati onim odsekovi sklepom, katerih vlada ne more odobriti. V prvi vrsti je minister proti odsekovi sklepi, da naj 1. julija 1912. pride uradni zakon v veljavo. Dalje je minister skušal protestirati proti sprejetju SS-ov 31 in 32 po odseku izdelane službene pragmatike. Ti paragrafi urejajo namreč obnašanje uradnikov izven službe in jim določajo njih koalicijske pravice, katerih pa vlada nikakor ne more sprejeti in odobravati. Vlada je smatrala za svojo prvo dolžnost, da tudi v tem pogledu doseže popolno jasnost, da odkrito in lojalno s pozitivnimi določbami odstrani vsak dvom in nesporazumljenje, ki bi zamoglo nastati o vsebini in obsegu obveznega razmerja pri vstopu v državno službo. To pojasnjenje ni le samo v interesu države, ampak tudi uradnikov samih.

V nadaljnjih svojih izjavah je minister baron Heinold skušal na vse pretege braniti SS-a 31 in 32 vladne predloge glede zborovalnih in društvenih pravic uradništva in je zatrjeval, da vlada ne bo skušala ovirati društvenega delovanja uradnikov. (Socialni demokrati ministru živahno ugovarjajo!) Pod gotovimi okoliščinami pa mora biti uradnikom udeležba pri društvenem gibanju prepovedana, ker se društveno delovanje ne bi moglo strinjati z uradnimi dolžnostmi. Minister je tu mimogrede cikal na slučaj, da je neko uradniško društvo pozivljalo svoje člane k pasivni rezistenci, torej k kršenju službene dolžnosti, katere rezistenci bi bila zamogla napraviti ogromno škodo in je opozarjal na dejstvo, kakšne gospodarske posledice je imela pasivna rezistenci v Trstu.

Minister se je dalje izrekel proti znižanju čakalne dobe v IX. činovnem razredu od 7 do 6 let za grupo C.

Minister je dalje skušal ovreči očitjanje, da hoče vlada uradniško predlogo zavleči. Minister je slednjič obširnej govoril o re-

formnih nalogah upravne komisije in je koncem svojega govora milo pozivljaj zbornico, da sprejme odsekovne predloge z onimi od vlade omenjenimi izpremembami.

Za Heinoldom je govoril nemški poslanec Held, za tem pa

soc. dem. Glöckel, ki je v zbornici povzročil na nemško-nacionalnih klopeh prave viharje ogorčenja, srda, pravi vik in krik, ko je prebral tajni cirkular poštne in brzojavnega ravnateljstva za Nižje Avstrijsko na vse načelnike poštne uradov, s katerim se prepoveduje uslužbencem vsaka udeležba na političnih shodih, zlasti da se ne udeležijo včeraj po socialističnih sklicanih shodov za manifestacijo koalicijskih pravic uradništva. Ravnateljstvo je v tem cirkularju tudi pozivljajlo načelnike, da naj vsakega udeleženca izmed poštne uslužbenecv naznanijo.

V tem trenutku je stopil zopet v dvorano minister baron Heinold. Socialni demokrati so se obrnili nanj in začeli gromko zahtevati, naj posluša prečitane tega škandaloznega cirkularja. Poslanec Wolf pa jim je zaklical: „To rdeče povelje ne bo poslušal!“

Socialisti so mu začeli odgovarjati: „Vladni pes! Zucker-Wolf!“ — Karl Hermann Wolf se je nato molče odstranil iz zbornice. Socialist Seitz je glasno poudarjal:

„V Avstriji imamo najslabše telefonske zveze. Najslabše dostavljanje pism!“

Posl. Heillinger: „Weisskirchner je nastavljal Hoheisla.“ (To je mož, ki je izdal gorenji ferma).

Čujejo se razni klici: „Imamo najslabšo telefonsko zvezo z jugom. Telefonska zveza Dunaj-Ljubljana je škandal!“

Zbornica je nadalje razpravljala o škandaloznih telefonskih razmerah na jugu.

Koncem seje pa je rumunski poslanec Simonovici vprašal predsednika, zakaj ni poslal njegovemu klubu vabila za današnji konvent senjorjev. Predsednik dr. Sylvester se je opravičil.

Prihodnja seja jutri.

Stürgghova demisijska.

DUNAJ 22. (Izv.) Konservativna korespondenca „Zentrum“ poroča iz dobro informiranih krogov, da je cesar sicer za enkrat odklonil demisijsko prošnjo grofa Stürggha, da pa ni upati, da bi se grof Stürggh še kdaj povrnil nazaj v politično življenje. V bližnjem času bo treba rešiti vprašanje o izpremembah v kabinetu. Za sedaj je še odprto vprašanje, ali bo novi kabinet parlamentaren ali uradniški.

Rusinsko vseučilišče.

DUNAJ 22. (Izv.) Poljski klub je v današnji večerni seji po daljši debati priznal upravičenost rusinske univerze, izrekel pa se je proti Lvovu kot sedežu rusinske visoke šole.

Deputacija poštne uradnikov.

DUNAJ 22. (Izv.) Danes je prišla v parlament deputacija poštne uradnikov ter je posredovala pri voditeljih parlamentarnih strank v tem smislu, da naj stranke zastavijo vse sile, da bi se uveljavila službena pragmatika s 1. julijem.

Proti marijanskim kongregacijam na srednjih šolah.

DUNAJ 22. (Izv.) Nemški poslanec Schreiter in tovariši so danes vložili interpelacijo glede marijanskih kongregacij na

srednjih šolah. Interpelacija poudarja, da se s tem krši društveni zakon ter disciplinarni redi za srednje šole ter zahteva, da naj takoj vlada prepove kongregacije na vseh srednjih šolah.

Razmere v goriškem deželnem zboru.

DUNAJ 22. (Izv.) V proračunskem odseku se je italijanskoklerikalni poslanec Bugatto obširno bavil z neznosnimi razmerami v goriškem deželnem zboru. Ostro je kritiziral postopanje deželnozbornske večine in se je pritoževal, da vlada mirno gleda razmere v gospodarstvu deželnega zbora. Vsled neznosnih razmer je bila govornikova stranka prisiljena zapustiti deželni zbor, ker sta deželni glavar in večina protizakonito nastopala proti manjšini.

Službena pragmatika in draginjska doklada.

DUNAJ 22. (Izv.) Po današnjih izjavah notranjega ministra Heinolda je upati, da bo vlada uveljavila službeno pragmatiko s prvim oktobrom. Po informacijah z merodajne strani ne bo vlada priznala uradnikom in državnim nastavljenecem s prvim julijem vže včeraj omenjene draginjske doklade, če stopi pragmatika 1. oktobra v veljavo. Za slučaj, da bi ta stopila šele 1. januarja 1913, bo vlada priznala uradnikom draginjsko doklado s prvim julijem.

OGRSKA KRIZA.

Novi predsednik.

BUDIMPEŠTA 22. (Izv.) Danes je zbornica izvolila svojega predsednika, predsednika, ki poskusi z nasilji uničiti in strelj trmoglavo Justhovo obstrukcijo, da pripomore s tem k rešitvi brambne predloge. Vladna večina ima svojega papeža; Stefan Tisza je bil danes izvoljen za predsednika.

Kravali in pretepi v zbornici.

BUDIMPEŠTA 22. (Izv.) V današnji seji poslanske zbornice so Justhovi nadaljevali s tehnično, burno obstrukcijo. Seja se je pričela ob polenajstih. Poslanec Justh je predlagal tajno sejo, ki je trajala do pol 2 popoldne. Ob 2 je bila otvorjena javna seja, za katero je podpredsednik Beöthy odredil volitev predsednika. — Takoj je nastal grozen krik in vik, hrus in trušč. V tem divjem razpoloženju pa je podpredsednik odredil glasovanje. Kot prvi je glasoval posl. Almay (vladna stranka). Ko je oddal svojo glasovnico za Tiszo, mu je pričela vladna večina ploskati. Za njim je hotel vladni poslanec Almasy oddati svoj glas. V tem trenutku pa je k njemu priskočil 48-nik Julij Kovacs in je Almasy-ja pričel daviti. To je bil alarmujoči signal za splošni pretep. Poslanci večine, vsi divji in razkačeni so se vrgli na Kovacs, ga podrli na tla in z nogami suvali. Nastalo je pravcato mesarsko klanje in pretepanje.

Ker podpredsednik ni mogel napraviti reda, je suspendiral za nekaj minut sejo. Le s težavo so med tem časom razdvojili bojujoče se poslance. Ko je bila seja zopet otvorjena, se je nadaljevalo glasovanje med splošnim hrusom in truščem. Proti koncu se je bojvito razpoloženje nekoliko poleglo.

Posl. Kovacs je bil izročen imunitetnemu odseku med splošnim odobravanjem večine.

Nato se je vršil skrutinij, ki je podal

PODLISTEK

Vitez iz Rdeče hiše.

(Le chevalier de Maison Rouge).

Roman iz časov francoske revolucije. — Spisal Aleksander Dumas star.

Dixmer je stopal naprej. Genevieve mu je sledila z napol zaprtimi očmi in z glavo sklonjeno nazaj. Stopila sta v voz, ki je čakal pred durmi. Voz je oddral.

XL.

Gostilna pri Noetovem vodnjaku.

Mož v karmanjoli, divji patrijot z medvedjo kučmo, ki je trdil, da je nosil glavo lambalske princese, se je dan po tem večeru, bogatem na dogodkih, napolnil v gostilno pri Noetovem vodnjaku. Bilo je okoli sedme ure.

Sedel je pri gostilničarju, ali bolje, pri gostilničarki v ozadiju temne, od tobaka in svetilk okajene izbe, v kateri je sedelo le malo vsakdanjih gostov. Jedel je dozdevno ribe s črnim maslom. Kmalu je odšlo troje poslednjih gostov, in ko je ura bila trideset na osem, je patrijot ostal sam.

Kmalu je zazvonil na vhodnih vratih zvoneček tako močno, da se je naš patrijot

stresel. Zopet je zagrabil ribo in je, ne da bi bila gostilničarka opazila, zalučal polovico nekemu psu, polovico mački, ki se je igrala s psom in ki ga je vkljub temu občutno opraskala s svojimi kremplji.

Vrata z belo-rdečo zaveso so se odprla: vstopil je mož, oblečen približno po načinu patrijotov, samo da ni nosil kučme, ki jo je bil zamenjal z rdečo čepico. Za pasom ima zataknjen velikanski šop ključev, a poleg je visela široka vojaška sablja.

„Mojo juho! I moj bokal!“ je upil mož, ki je vstopil v skupno sobo, ne da bi se bil dotaknil rdeče čepice, in ki se je omejil na to, da je hišno gospodinjno pozdravil samo z glavo.

Vzdihnil je kakor od trudnosti in sel k mizi, ki je bila našemu patriotu najbližja.

Gostilničarka je vstala in odšla po zahtevane reči.

Ko so se zaprla vrata za njo in je mož s kučmo v svitu edine svetilke zapazil v ogledalu, ki je viselo njemu nasproti, da je soba popolnoma prazna, je dejal, ne da bi se bil obrnil: „Dober večer.“

„Dober večer, gospod!“ je odvrnil novodošli gost.

„No,“ je vprašal patrijot s hlinjeno malomarnostjo, „kako daleč smo že?“

„Konec je.“

„Česa je konec?“

„Kakor sva se bila domenila, sem se sprl z očetom Richardom radi službe. Dejal sem mu, da imam slab posluh, da se mi vrti v glavi; delal sem se, kakor da mi prihaja v pisarni slabo.“

„Dobro, in potem?“

„Nato je očka Richard poklical soprogo, ki mi je jela drgniti nos s kisom, nakar sem se zopet zavedel.“

„Dobro, in potem?“

„Nato sem dejal, kakor sva se bila dogovorila, da mi namreč pomanjkanje zraka provzroča omotico, ker sem zelo slabokrven, in da mi služba v ječi, kjer se nahaja ravnokar štiristo jetnikov, škoduje.“

„In kaj sta onadva rekla k temu?“

„Maurica Richard me je pomilovala.“

„In očka Richard?“

„Pokazal mi je vrata.“

„Da ti je pokazal vrata, ni še dovolj.“

„Potrpajte vendar; mamica Richard, ki je dobra ženska, mu je očitala, da nima srca, ker da sem družinski oče.“

„In kaj je odvrnil nato?“

„Rekel je, da ima prav, toda prvi pogoj za službo jetniškega hlapca je ta, da ostane v ječi, v kateri je nameščen; republika da se ne šali in da obglavlja one, katerim se vrti v glavi pri izvrševanju službe.“

„Vraga!“ je vzkliknil patrijot.

„In očka Richard se ne moti. Odkar je tam zaprta Avstrijanka, peklenko pazijo nanjo.“

„Nadaljujte“, je dejal patrijot, ne da bi se bil okrenil.

„Prišel sem vzdihovati in tožiti, da se počutim slabo; zahteval sem, da me prenesejo v sobo za bolnike in zagotavljal, da mi otroci umro, ako mi vzamejo plačo.“

„Kaj pa očka Richard?“

„Očka Richard je odvrnil, da jetniški hlapec ne potrebuje otrok.“

„Toda jaz menim, da je Richardova na tvoji strani?“

„K sreči se je pričela zopet pričkati s soprogo in mu očitati, da je brezsrčnež, tako, da je očka Richard navsezadnje dejal: „No, dobro, občan Grakh, dogovori se s kakim prijateljem, ki ti da nekaj na račun tvoje plače; predstavi mi ga za svojega namestnika, in jaz ti obljudim, da ga sprejemam.“ Nato je odšel, potem ko sem mu dejal: „Dobro, očka Richard, poiščem ga.“

„In si ga našel, moj vrti Grakh?“

V tem hipu se je gostilničarka vrnila in prinesla občanu Grakhu krožnik juhe in bokal vina. To ni bilo pogodu niti Grakhu, niti patriotu, kajti morala sta si sporočiti še nečesa.

(Dalje.)

slededi rezultat: Oddanih je bilo 210 glasovnic, ki so se vse glasile na ime Štefana Tisze. (Večina je znova klicala: „Eljen Tisza!“)

Nato se je novi predsednik zahvalil zbornici za izvolitev ter je odločno poudarjal, da bo varoval čast zbornice in bo z vsemi sredstvi nastopil proti vsakojakim poskusom, ki bi lahko onečastili čast in onemogočili delazmožnost zbornice.

Popoldne ob 4 je bil zaključek seje. Jutri se nadaljuje brambna debata.

Generalna stavka.

BUDIMPEŠTA 22. (Izv.) Jutri bo izbruhnila v Budimpešti in okolici generalna stavka. Vodstvo socialnodemokratske stranke je izdalo na delavstvo manifest, v katerem pozivlja delavce k solidarnemu nastopu proti nasilni politiki vladne večine in k manifestaciji proletarijata za splošno, enako in tajno volilno pravico. Socialna demokracija je razvila živahno agitacijo, da bi se generalna stavka razširila po vsem ogrskem ozemlju.

Veleposestniki se boje, da ne izbruhne stavka tudi med kosci in žanjci.

Vlada je izdala obsežne varnostne odredbe. V mesto je poklicala več polkov iz bližnjih garnizij.

BUDIMPEŠTA 22. Današnja številka socialnodemokratskega lista „Nepcsava“ je bila konfiscirana zaradi hujkanja k razrednemu boju.

BUDIMPEŠTA 22. Z ozirom na jutranji izbruh generalne stavke je bila danes ob 6 zjutraj konsignirana vsa policija. Konsignirano je tudi vojaštvo.

Mornariški program Rusije.

PETROGRAD 22. Deželnoobrambni odsek ruske dume je danes enoglasno in brez izprememb sprejel vladni mali program o gradnji dridnavtov.

Protislovanski duh v orožniškem zboru Primorske.

V zadnjem času opažamo, da so v popolnoma slovenskih ali italijanskih krajih Primorja nameščen pri orožništvu tudi Nemci, ki ne razumejo niti besedice ne slovenskega ne italijanskega deželnega jezika. K temu ne smemo molčati.

§ 145 službene instrukcije za orožnike namreč glasi doslovno:

„Der Hauptzweck des Schreibeunterrichtes muss dahin gerichtet sein, die Gendarmen, da sie bei ihrer Aufnahme nur auf vier Jahre verpflichtet werden, in möglichst kurzer Zeit sowohl in der Dienstals auch in der Landessprache konceptsfähig zu machen.“ (Glavni pouk v pisavi mora stremeti za tem, da se orožniki, ki se pri sprejemu obvezujejo le za štiri leta, v kar možno kratkem času nauče koncepta toliko v službenem, kolikor deželnem jeziku.)

Iz tega sledi jasno, da je orožnik, ki je nameščen na Primorskem, a ne pozna enega ali drugega deželnega jezika, nameščen proti predpisom. To dejstvo, dejstvo namreč, da se orožniško poveljstvo Primorja ne drži predpisov službene instrukcije za orožništvo, da se torej to orožniško poveljstvo ne drži predpisov, ki bi morali biti vsakemu vojaku sveti in služiti v podlago vsemu njegovemu delovanju, je seveda v največji meri vzbudilo našo pozornost. Začeli smo se zanimati za razmere, ki vladajo v tem pogledu v c. kr. orožniškem zboru Primorja. In odkrito bodi povedano, da je to, kar smo doznali, vzbudilo naše največje začudenje. Četudi se je doslej dogajalo, da smo tu pa tam grajali postopanje kakšnega posameznega orožnika, vendar nismo imeli doslej konkretnih podatkov za pritožbe proti orožniškemu poveljstvu radi zapostavljanja moštva radi narodnosti. Sedaj pa se zdi, da je stvar postala drugačna. To kaže pred vsem dejstvo, da — proti jasni določbi § 145 gori navedene orožniške instrukcije — na Primorskem vendar nameščajo orožnike, ki ne poznajo deželnih jezikov. To bi se dalo še kako opravičevati, češ, da ni dovolj domačih prosilcev. Pa niti ta izgovor ne more držati, ker, če bi tudi res ne bilo dovolj slovenskih fantov, ki bi se hoteli posvetiti naporni in odgovorni orožniški službi, je pa na razpolago dovolj Čehov, ki se v par mesecih priuče slovenskemu jeziku, dočim potrebuje Nemec za to leta in leta, če se mu sploh zdi vredno, da se uči jezika prebivalstva, med katerim vrši službo.

Jasno je torej, da se nameščanje slovenske nezmožnih nemških orožnikov v Primorju absolutno ne da opravičiti s stvarnimi razlogi. Vzroka temu postopanju treba torej iskati v Slovencev neprijaznem razpoloženju, ki je zavladalo na c. kr. deželnem orožniškem poveljstvu za Primorje. V smislu tega razpoloženja se na eni strani puvajajo v deželo deželnih jezikov nezmožni nemški orožniki, dočim se na drugi strani odrija slovenske orožnike, ki so poleg službenega zmožni tudi deželnih jezikov.

Brez ozira na to, da orožnik, ki ne

pozna jezika ljudstva, tudi pri sicer najbolj-ših kvalifikacijah in pri najboljši volji ne more zadovoljivo vršiti svoje službe, je samo ob sebi umevno, da mora trpeti tudi ugled te potrebne institucije pri ljudstvu, če to poslednje vidi, da se iz nje izrivajo in zapostavljajo njega lastni sinovi. Zato moramo le globoko obžalovati, da so v poveljstvo orožniškega zbora Primorja našle pot take, našemu narodu — ki je vedno dajal na razpolago svoje najboljše sinove, ko je bilo treba braniti domovino in prestol — neprijazne tendence. Kakor nam namreč zagotavljajo od raznih strani, je v zadnjih časih mnogo orožnikov slovenske narodnosti zapustilo službo, ker so predpostavljali le radi njihove narodnosti tako neprijazno — da ne rabimo drugega izraza — postopali ž njimi, da jim ni bilo več obstanka. Bog ne daj n. pr., da bi bil kak orožnik naročen na kak slovenski list!

Glasom informacij, ki smo jih dobili, je n. pr. tudi deželni orožniški poveljnik, podpolkovnik Kostenzer zelo nenaklonjen naši narodnosti. Tako tudi nadporočnika Dimmel in Eppinger. Tema dvema gospodoma je vsak orožnik slovenske narodnosti, ki čita slovenske časopise, „ein fanatischer Slovene“ in prišlo je tako daleč, da se slovenski orožniki na nekaterih postajah sploh ne upajo več javno čitati slovenskih časopisov. Citanje slovenskih časopisov sicer ni naravnost prepovedano, a ker naši orožniki znajo, da njih predpostavljani ne vidijo radi slovenskih listov, jih čitajo le na skrivnem! Pri nemških orožnikih je to seveda drugače. O nadporočniku Dimellu pripoveduje n. pr., da je rekel nekemu orožniku nemške narodnosti: „Sie sind mein Landsmann und wenn sie ein Anliegen haben, sagen sie es mir nur, ohne den vorgeschriebenen Dienstweg anzutreten!“ (Vi ste moj rojak in če imate kako željo, povejte mi jo, ne da bi šele nastopili predpisano službeno pot.) Sicer je o c. kr. častniku težko verovati kaj takega, a značilno je že to, da so mogle nastati take govorice. Že take govorice same dokazujejo, da se orožniki slovenske narodnosti, ki so jezikovno popolnoma kvalificirani za službovanje v deželi, čutijo zapostavljene za onimi nemške narodnosti, katerim manjka glavne lastnosti za točno in redno vršenje službe: poznavanje deželnih jezikov.

Za danes dosti. Navedli smo samo dejstva. Pri tem nas ni vodila nikakva animoziteta, kajti naglasili smo že uvodoma, da spoštujemo v orožništvu potrebno in koristno institucijo. Zaključek ne bomo izvajali (saj leže na dlan), a nadajamo se, da naše besede ne ostanejo glas vpijočega v puščavi.

Cuvaj slavi svoj komisarijat!

Minoli teden je imel kraljevi Zagreb odličnih gostov iz različnih krajev in različnih narodnosti, ki so prišli na kongres „Udruženja plinskih in vodovodnih strokovnjakov“. — Tudi gospod kraljevi komisar Cuvaj je počastil goste, priredil jim za jutro. Ponosen na produkte svojega — kuharja je vskliknil žalostno-slavni mož: „Vidite, gospoda, da se na Hrvaškem pod komisarijatom ne živi tako slabo!“ In nemški listi so vedeli poročati, da je jeden gostov vskliknil, da bi si želeli povsodi takih komisarijotov!

Verujemo, da takih komisarijotov, kakor jim ga je predstavil g. Cuvaj z bogato pojedinjo! Ta stran medalje Cuvajevga režima je bila že prijetna. Toda tudi ta medalja — kakor vsaka — ima dve strani. Te druge strani gospoda gostje niso videli. Če bi jo bili hoteli videti, bi bili morali obiskati vse one nesrečne žrtve med učitelji in uradniki v provinci, ki jih je madjarski režim preganjal iz kraja v kraj, ali jim celo uničil ekzistenco; bi bili morali iti v redakcije opozicijskih listov — in to so blizu vsi hrvaški listi —, kjer so dnevno preiskave in kjer jim železna pest tišči usta, da vzdihli mučenega naroda ne prihajajo do izraza; bi morali v razna izvenhrvaška mesta, kamor so morali bežati plemeniti ljudje, da so odtegnje železni pesti narodnih krvnikov; bi morali v sodne dvorane, kjer v imenu Cuvajevga režima izrekajo drakonične kazni nad nedolžnimi ljudmi, gazež zakone in svetost justice; bi morali v razne ječe, kjer le na podlagi teh justičnih umoritev ječe, trpe in ginevajo poštenil možje pod sramotnim žigom zločinstva; bi morali v neštete rodbine in gledati solze obupajočih svojcev onih nesrečnih žrtve Khuen-Cuvajevga režima.

Taka je druga stran medalje Cuvajevga komisarijata. Cuvaj je njim — da jim siplje peska v oči in vara svet — nalival šampanjca in jim ni kazal madjarskega biča, s katerim tepe ubogi hrvaški narod. Gospoda gostje ne poznajo razmer in tudi niso imeli prilike, da bi jih spoznali. Vendar bi bilo od razsodnih ljudi pričakovati, da se bodo zavedali svoje neinformiranosti in da bodo toliko previdni, da ne bodo izrekli sodbe o stvareh, ki jih ne poznajo in da ne bodo radi jednega zajutrika slavili rabeljnov naroda, ki jim je tako ljubeznjivo in gostoljubno odprl vrata!

Domače vesti.

Zaupno posvetovanje deželnih posilancev se ne vrši danes, kakor je bilo določeno, temveč v soboto 25. t. m. ob 3. pop. v „Slovanski Čitalnici“.

Predsedništvo slov. kluba.

Imenovanje. Namestnik je imenoval poročnika 97. pešpolka Rudolfa Morrettija, za oddelnega nadzornika c. kr. javne straže v XI. činovnem razredu.

Oseba vest. Včeraj popoldne ob pol 5 je z avtomobilom prispel v Trst iz Opatije princ Henrik Nizozemski, soprog nizozemske kraljice Viljemine, ki potuje v strogem inkognito pod imenom Hoop-Grafland. Nastanil se je v hotelu „Excelsior“. Peljal se je nato z avtomobilom v Miramar, kjer je posetil nadvodnjo Marijo Jožefo.

V istem hotelu se je nastanil včeraj tudi zastopnik francoske republike na cetinjskem dvoru Etienne Gauderax.

Prva slovenska porotna razprava v Trstu. Danes se vrši pred tržaškim porotnim sodiščem razprava proti Josipu Gabrovcu iz Vižovelj pri Nabrežini, ki je bil že dne 5. decembra l. l. pred poroto obtožen uboja na gostilničarju Franu Blažini iz Vižovelj in tudi tedaj obsojen na 6 let težke ječe. Obtoženec branitelj dr. Mandić je vložil nato pritožbo ničnosti, ki je bila rešena ugodno, in se torej ponovi razprava danes.

Razmere pri tržaški poroti pa so se med tem časom znatno izpremenile vsled znane pritožbe dr. Slavika proti magistratovi porotni listi, in danes se privikrat pokaže končni uspeh dolgoletnega boja za enakopravnost slovenskega jezika pred vsemi tržaškimi sodišči: današnja porotna razprava se bo vršila v slovenskem jeziku, privikrat, odkar obstoji porotno sodišče v Trstu!

Na današnji razpravi se torej zgodi privikrat, da bo mogel slovenski obtoženec govoriti naravnost, brez tolmača, porotnikom, da bodo porotniki čuli in razumeli živo besedo obtoženca in prič, kar je tako nujno potrebno za pravo umevanje obtoženčevega dejanja in nagibov, ki so ga vodili pri njem, kajti le tako je mogoča vsestransko pravična sodba.

Gotovo bo to nekaj popolnoma novega za tržaško porotno dvorano, kjer še ni bilo čuti slovenske porotniške prislege: „Prisegam, kakor mi Bog pomaga!“ kjer se je pač govorilo slovensko s slovenskim obtoženecem, a se je vsaka njegova izpovedba morala potem šele tolmačiti sodnikom-porotnikom, kjer porotniki niso umeli obtoženca, obtoženec pa ne italijansko govorečih sodnikov, državnega pravdnika in branitelja in prav tako ne tistega, ki je tolmačil njegove besede porotnikom. Nekaj novega bo to, toda nekaj pravičnega, nekaj takega, kar bi bilo moralo biti že zdavnaj, že od vsega začetka, da niso izvestni italijanski krogi celo v sodno dvorano zanašali svoje šovnistične nacionalne politike in protislovanske gonje.

Ne tolko v imenu naše narodne stvari, v imenu naših jezikovnih pravic, temveč v imenu nad vsak smu pristranosti vzvišene, edino le najsvetejši pravici in resnici služečega pravosodja se najodkritješe veselimo te končne zmage pravice, edino le želeč, da bi slovenska porota imela čim najmanj posla, da bi ji bilo čim najmanjkrat treba soditi obtožencem našega rodu in jezika!

Današnja razprava je javna in je z ozirom na zgoraj omenjeni izredni dogodek gotovo pričakovati znatne udeležbe s strani občinstva.

Kadar socialnodemokratska „Zarja“ v svojih tržaških poročilih nima nič pisati proti dr. Rybaču, NDO in narodnjakariji v „Narodnem domu“, se spušta na „Edinost“, katero bi hotela smešiti, očitajoč jej, da je slab list itd. Sicer verujemo prav radi, da je „Edinost“ za „Zarjo“ in ideje, ki jih smatra to v slovenskem jeziku pisano glasilo nemških socialnih demokratov, res slab list. V tem oziru se „Slovenec“ in „Zarja“ srečujeta v tako lepi slogi, da je naravnost glnljivo. No, nedavno temu je „Zarja“ v neki notici, ki naj bi bila humoristična, trdila, da je „Edinost“ „za nič“. To se upa zapisati „Zarja“, ona „Zarja“, ki bi sploh ne mogla izhajati, ko bi ne bilo „Arbeiterce“ in „Arbeiterwille“, iz katerih prevaja članke, „Tagesposte“, iz katere „plonka“ brzojavke in „Kampa“, na podlagi katerega kuje dopise iz Budimpešte itd.

Iz vrst poštnih uslužbencev smo prejeli in objavimo: Državni poslanci SLS. napovedujejo boj službeni pragmatiki in našim opravičenim zahtevam sploh. Mi pa siromašni poštni uslužbenci napovemo boj poslancem, ki nam ne privoščijo kruha in vsaj nekaj pravic in storimo kar bo v naši moči, da taki ljudje ne pridejo več v drž. zbor. Poslanci SLS. hočejo nas še nadalje imeti za sužnje, hoteli bi, da še nadalje stradamo s svojimi družinami. In to naj bi bili zastopniki ljudstva! Ali gospodje naj si zapomnijo, da pride tudi zanje dan plačila.

Več poštnih uslužbencev.

Konjske dirke na Montebellu. Vzlic delavniku in nepreugodnemu vremenu je bila

udeležba občinstva pri včerajšnji dirki mnogobrojna in igra pri totalizaterju zelo živahna. Glavni dobiček mesta Berolina je dobila 5-letna francoska koblica „Hilda“. Oddan je bil tudi glavni dobiček mesta Turina.

Prihodnje dirke se bodo vršile na binokšno nedeljo in binokšni ponedeljek in bodo sodelovali pri njih konji prvega reda.

„Slovenec“ je napisal grodo laž na našo škodo v notici pod zaglavljem „Tržaška porota“ v izdanju od minulega ponedeljka.

Potem, ko je omenil znanega pozilva, ki ga je priobčil „Piccolo“ na adresu italijanskih porotnikov, obdoljuje „Slovenec“ tudi „Edinost“, da je izdala enak poziv na porotnike slovenske narodnosti, od katerih zahteva: „naj bodo tudi na porotniški klopi nacionalni boritelji vsestranskih svojih stremiljenj!“

To je laž, ki je tem grša, ker ni nikakega dvoma, da je „Slovenec“ dopisnik sam čital dotični naš poziv, ker je torej vedoma in hotoma napisal laž — torej v obrekovalne namene. Mi smo le pozvali slovenske porotnike, naj se zavedajo porotniških dolžnosti in naj jih tudi točno vrše. Mari niti na vršenje dolžnosti ne bomo smeli več klicati? Če je „Piccolo“ smatral to za potrebno, koliko bolj potrebno je bilo to na naši strani, kjer je za naše ljudi porota nova institucija, da katere smo — nota bene — našemu elementu le s težko muko in borbo priborili pristop. V interesu ohranitve te naše pridobitve in v nič manjem interesu slovenskih obtožencev je, da naši porotniki store to, v kar jih je pozivala „Edinost“: da vsi in točno vrše svojo dolžnost!

Le to smo zahtevali mi! Nikjer pa nismo napisali niti besedice, ki bi opravičevala „Slovenčev“ obdolžitev, da zahtevamo od porotnikov, naj bodo tudi na porotniški klopi nacionalni boritelji. In ker nam je „Slovenec“ vendar le to namero podtaknil, smemo reči, da je vedoma lagal.

Šola na Katinari ostane zopet zaprta zaradi bolezni otrok in sicer začasno do srede po binokšnih praznikih, dne 29. maja.

V nedeljo dne 26. t. m. bo divaška jama od 3 do 7 zvečer slavnostno razsvetljena! Vstopnina 1 krono.

Izlet pevskega zbora podr. „Glasbene Matice“ v St. Vid nad Vipavo. Ob najlepšem spomladanskem vremenu je izletel minule nedelje pevski zbor podr. „Glasbene Matice“ v prijazni St. Vid v zeleni vipavski dolini.

Malo dolga je bila sicer pot, ki se je vila „tam na levo“ čez Štjak, preko brd, gozdov in dolin do St. Vida, od tod do Branice in od tu zopet dalje do Stanjela, ali razpoloženje mej izletniki je bilo tako izvrstno in veselo, da nikdo niti mislil ni na trud, predolgo ali celo preslabo pot. Vse vprek je od ranega jutra pa do večera prepevalo in ukalo, živajoč v nekaljenem veselju to divno svobodno naravo, v katero mi Tržačani tako redkokdaj zahajamo.

Točno opoldne smo prispeli v St. Vid, kjer smo bili v gostilni gosp. Rudolfa prijazno sprejeti in res prav izborno postreženi. To prijazno gostilno je v resnici priporočati vsem izletnikom, ki jih vodi pot tam mimo.

V „šotoru“, nalašč postavljenem za nas, se je kmalu razvila prav živahna domača zabava. — Mešani pevski zbor je pod vodstvom gosp. zborovodje Mahkote zapel več narodnih pesmic, na kar smo krenili na precej dolgo pot do Gornje Branice, kjer je bil pri občezni Čehovinovi gostilni zopet mal odmor. Ob že hladni senci in ob divnem slavjem petju smo prišli na štanjski kolodvor, od koder nas je vlak zopet odpeljal proti Trstu. Izlet nam je res nudil obilo vžitka in razvedrila, ki ga je človek, živeč in trudeč se neprenehoma v šumnem velikem mestu, tako zelo potreben.

Onim „Blažekom“, ki ob takih prilikah le preradi zaspe in zato tudi „v kazen“ doma vstajajo, je res lahko žal, da so zamudili tako ugodno priliko.

Popravek. Ob priliki slavnosti 25. letnega delovanja ženske CM v Trstu bilo je objavljeno, da je mej drugimi poslal tudi brzojavni pozdrav g. župan iz Biljane. Popravljano v toliko, da dotičnega brzojava ni poslal župan iz Biljane, temveč g. Fran Obilubek, župan iz Kojškega v imenu briške CM podružnice kot njen predsednik.

Lepa in srčna hvala za pozornost. Pomoto pa naj se blagovolj oprostili.

Za odbor ženske CM podr. Karla Ponikvar, m. p. predsednica.

Trgovskim podjetjem priporočamo mekega mladeniča, ki je dovršil 4 razrede nemške realke in trgovsko šolo ter ima že 5-letno prakso. Vešč je popolnoma sloven-

za gospode in dame, jedno in modno blago priporoča KAREL KOČIAN : : tovarna sukna : : v Humpolcu (Česko). : : Uzoreti franco. : :

SOKOLsko

POZOR!! Vsi zavedni Slovenci in Slovenke kupujejo samo pri narodni trgovki Križmančič & Breščak, Trst, ulica Nuova 37.

skemu, italijanskemu in nemškemu jeziku, precej tudi hrvaško-srbskemu. Sedaj se uči cirilice, pisanja na stroj in stenografije.

Na blejsko jezero napravi izlet Trgovsko izobraževalno društvo dne 16. maja.

Ker se je že prijavilo zadostno število udeležencev, se vrši izlet kakor že rečeno pri vsakem vremenu.

Odhod točno ob 7.30 zjutraj. Prosimo tedaj udeležence, da pridejo začasno na kolodvor državne železnice. Pozneje došle, društvo ne more jemati v poštev.

Vsled neke zapreke, kosila ne bode skupnega, in tedaj si bode vsak sam priiskrbel ali eventualno seboj vzel. Novi udeleženci se še sprejemajo. Za kosilo položena kavičja se vrne.

Novi društvi. Namestništvo je vzelo naznanje pravila novih društev: „Olepevalno društvo za Bazovico“ s sedežem v Bazovici in „Narodna zajednica za Istru“ s sedežem na Voloskem.

Tržaška mala kronika.

Trst, 22. maja.

Eksotične živali za schönbrunnski zverinjak Lloydov parnik „Austria“, ki je prispel danes v Trst, je pripeljal s seboj večje število eksotičnih živali za schönbrunnski zverinjak, ki jih je sprejel na krov v Adenu. Med drugimi živalimi se nahajajo trije velikanski noji, velik cesarski orel in druge. — Pošiljatelj je sprejel nadzornik schönbrunnskega zverinjaka Alojz Kraus, ki je nalašč v ta namen prišel z Dunaja.

Svojo prvo vožnjo po Sredozemskem morju je včeraj dokončal novi veliki parnik Austro-Amerikane „Kaiser Franc Joseph I.“, vrtniši se ob 5 zjutraj v tržaško luko. Ko so se potniki izkrcali, se je parnik zasedel v prosti luki, odkoder odplove te dni v New York.

Brezplačno vožnjo sta si hotela privoščiti z Lloydovim parnikom „Austria“ iz Port Saída v Trst 21letni Mahmud Abuzade in 20letni Abdallah Vem, oba težaka, ki sta se vtihotapila na parnik v Port Saída in se skrila med premogom. Pokazala sta se šele na visokem morju. Ker sta tako oškodovala Lloyd za prevoznino 80 frankov, so ju ob prihodu parnika v Trst aretirali.

Umrli je oni Libero Cuccagna, o katerem smo poročali, da si je pred dnevi pogol v ulici del Bosco kroglo iz revolverja v usta. Včeraj zjutraj je umrl v bolnišnici.

Poskušen samoumor. Blagajnik tukajšnje podružnice splitske družbe za proizvodnjo portlanskega cementa, 45-letni Matej Zupančič, se je hotel usmrtiti in se je ranil na več krajih telesa.

V ul. dell' Olmo št. 9 stanujoči težak Josip Kraševac je včeraj ponoči okrog ene v ul. Media dvakrat streljal sam nase z revolverjem. Meril je v srce, a zadel se je v pljuča. S pomočjo rešilne postaje so spravili nesrečnika v mestno bolnišnico.

Hud ljubimec je 32-letni dninar Domenico Gon, doma na otoku Moresini pri Tržicu, in revica tista, ki mu pride kedaj v roke. Dosedanja njegova „draga“, neka Marija Troštova, ki je vratarica v hiši št. 5 v ul. Cavana in je nekaj časa živela z njim „na vero“, si bo pač premislila, da bi mu še kedaj vračala njegovo ljubezen, kajti sprla sta se nekaj in Gon jo je danes zjutraj v ul. San Sebastiano napadel z odprtim nožem. Troštova se mu je posreči ubranila in začela klicati na pomoč ter tudi priklicala stražnika, ki je aretiral silovitega ljubimca.

V policijski stražnici je Gon ponovno skušal udariti po Troštovi, pa so mu ubranili. Policija ga je oddala v preiskovalni zapor.

Loterijske številke, izrečane dne 22. maja 1912:

Praga	15	54	5	70	51
Lvov	79	63	21	41	64

Koledar in vreme. — Danes: Dežderij, škof, Milorad. — Jutri: Marija D., p. kr., Cveta.

Temperatura včeraj ob 12. opoldne + 17.0 C°. — Vreme včeraj: Deloma deževno in hladno.

Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno in deževno. Jugovzhodni vetrovi.

Porotno sodišče.

Predseduje dr. sod. svet. Clarici; votanta dr. sod. svet. Pistotnik in sodnik dr. Prati; dr. pravdnik dr. Barzal; zastopnik zasebnega udeleženca dr. Solar; branitelj dr. Criscipulo.

Obtoženec: Placido Orlando, rojen v Trstu dne 2. oktobra 1887, pristojen v Mesino v Siciliji, ki je obtožen

hudodelstva tatvine in prestopka nedovoljenega povratka.

Obtožnica navaja, da obtoženec ni mogel živeti več skupaj s svojim očetom zaradi rodbinskih razmer in si je dne 4. septembra l. l. najel posebno stanovanje pri neki Tereziji Bože, pri kateri je začetkom meseca novembra najel stanovanje tudi Matej Kögl, natakaj v hotelu „Excelsior“. Kögl je pripeljal seboj večji kovčeg, ki je imel dvojno ključavnico, in v tem kovčegu je hranil železno škrinjico z angleško ključavnico. V škrinjici je imel shranjen de-

nar, razne vrednostne papirje in pa dragocenosti, ki so bile ali njegova last, ali pa zastavljene pri njem od drugih ljudi.

Dne 11. decembra l. l. je bil Orlando v svoji sobi, kjer je počakal toliko časa, da je odšel Kögl z doma v službo v hotel „Excelsior“.

Nekako ob pol 8 zvečer je prišel obtoženec k Božetovi v kuhinjo in ji je rekel, da mora nesti za očeta v popravo neki gramofon, in kmalu nato je videla Božetova odhajati obtoženca iz stanovanja. Seboj je nesel precej velik omet, ovit v brisačo.

Prihodnje jutro je prišel Kögl domov in našel svoj kovčeg siloma odprt, iz kovčega pa je izginila škrinjica z denarjem in dragocenostmi. Sum tatvine je takoj padel na Orlando. Kögl je šel takoj nato v lesno skladišče Orlandovega očeta in je videl tu gručo težakov, ki so bili zbrani okrog njegove škrinjice, ki se je nahajala na neki skladalnici desek. Škrinjica je bila siloma odprta, a v njej se je nahajalo še nekaj Köglvih dragocenosti.

Obtoženec je izginil, a 23. decembra l. l. se je sam javil policiji in se ova-dil, da je okradel Kögla, ker ni imel s čim živeti, in da se je potem odpeljal v Piran.

Okradenec Kögl je dobil vrnjene sledeče predmete: potrdilo za bančni vložek 1500 K, potrdilo za vložek vrednostnih papirjev za 3000 K, hranilnično knjižico za 8000 K, 35 srebrnih žličic in več manjših dragocenosti v skupni vrednosti 5510 K, dočim pa ni dobil več ostalih dragocenosti v vrednosti 3351 K. Vrednost vseh ukradenih predmetov je znašala po Köglvi cenitvi 8861 K.

Med ukradenimi predmeti se je nahajalo za 200 K bankovcev, več starih tolarjev, 12 do 15 zavitek dvo- in enovinskih komadov, zlata veržica z dragocenimi priveski, vredni 1200 K, več drugih zlatih veržic in prstanov s smaragdi in demanti, zapestnica, vredna 300 K, broške, igle, srebrne žličice itd.

Obtoženec je bil že v starosti 16 let obsojen pred tržaškim sodiščem zaradi tatvine, ponesrečenja in goljufije in je bil l. 1903 izgnan iz Avstrije.

Obtoženčevo priznanje.

Po prečitaniu obtožnice je priznal obtoženec, da se čuti kriv očitanih dejanj, izpovedal pa je, da od 13. leta oče ni skrbel več zanj in da ga je pozneje oče sam ova-dil tatvine, da je bil lani meseca decembra bolan, ker je prej pri delu ponesrečil, da je kradel iz potrebe, ker ni imel s čim živeti.

Vedel je, kje ima Kögl denar shranjen, namreč v železni škrinjici, skriti v kovčegu. Dne 11. decembra l. l. je Kögl odšel z doma. Soba je bila odprta. Vlomil je torej v kovčeg in vzel škrinjico z denarjem in raznimi dragocenostmi. V nadaljnjem je pripovedoval, kako je škrinjico odprl v očetovem lesnem skladišču, kako je dragocenosti zastavljal v Piranu in jih prodajal in zastavljal v Trstu. Za več dragocenosti je izjavil, da jih ni našel.

Ko je vse spravil v denar, se je sam prijavil policiji.

Glede na svoje prejšnje življenje je izpovedal, da je bil večkrat obsojen zaradi tatvine in da je bil s 15 leti v poboljševalnici v Bologni. Bil je pri vojaki v Milanu in Segniju, je ukradel puško in dezertiral, pa so ga ujeli in je moral služiti vsega skupaj pet let, a zaprt je bil 8 mesecev. Obsojen je bil sicer na eno leto, a so ga pomilostili. Obsojen je bil tudi zaradi raznih goljufij. — Nekaj časa je bil v milanski blaznici.

V Trstu se je tedaj, ko je imel denar, držal navadno po razpitihi hišah v Starem mestu in raznih drugih podobnih lokalih. Leta 1903 je bil izgnan iz Avstrije, a se je zopet vrnil v Trst, kjer je zopet živel enako. Pred enim letom se je hotel sam usmrtiti. Prerezal si je žile, pa so ga rešili. Mati mu je umrla na jetiki, sestra pa se je usmrtila sama pred 7 leti.

Po nekaterih predlogih zastopnika zasebnega udeleženca glede na zaslišanje novih prič je predlagal državni pravdnik, da se izreči zdravniški izvedenci o obtoženčevem duševnem stanju in njegovi odgovornosti, čemur se je pridružil tudi branitelj.

Sodišče je po kratkem posvetovanju izreklo sklep, da se razprava preloži, da zdravniški izvedenci preiščejo obtoženca.

Društvene vesti.

Telovadno društvo „Sokol“ v Škedenju. Danes večer ob 8.30 se vrše redovne vaje za člane kateri imajo kraj. Pozivlja se brate, da se istih gotovo udeležijo, ker toliko pri župnem izletu kolikor pri drugih prireditvah se ne bo pustilo nastopiti onih, koji ne znajo redovnih vaj. Načelnik.

Ženski odsek Šokola v Trstu. Od borova seja se vrši danes zvečer ob 7.30 v telovadnici. Predsednica.

Šola „Glasbene Matice“. Danes v četrtek ob 8.30 zvečer je seja učiteljskega odbora „G. M.“ v gorenjih prostorih restavracije „Balkan“.

Slov. del. izobr. društvo. Dosedanji društveni predsednik Ivan Zorec, ki je na ustanovnem občnem zboru na lastno željo

Čevlji za birmance in botre

barvan in črni najraznovrstnejših krojev in kož, ličnega dela, iz najboljšega blaga, ter trpežni čevlji za delo se dobe v prodajalnah

Čevljarske zadruge v Mirnu pri Gorici

v TRSTU, Via Barriera vecchia 38 in Via del Rettori 1,
v GORICI, na Starem trgu 1. — V SPLITU, ul. Star. suda 314.
V zalogah vedno sveže blago.

Mirno lahko spite!

Če ste namočili perilo čez noč s pralnim izvlečkom „Ženska hvala“, izloči se vsa nesnaga sama od sebe, brzo in temeljito. Hitro in lahko se opere perilo potem z milom „Schicht“ znamka „Jelen“, da postane bleščeče belo, kajti pralni izvleček „Ženska hvala“ in milo „Schicht“ belita perilo kakor sonce.

Dobiva se po vseh mirodlinah in prodajalnicah mila.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher

zobozdravnik konces. zobni tehnik

— TRST —

ulica della Caserma št. 13, II. n.

„Kufek“ ne obsega mleka in je torej izvrstno živilo za otroke, ki mleko prenašajo samo mimogrede ali ga sploh ne morejo; zatorej nudi „KUFEK“ izborna živilo ob bljevanju, črvesnem kataru, driski itd., ko se je treba ogibati mleka in mleko obsegajočih živil.

O priliki birme!!

Velik izbor zlatih, srebrnih in kovinastih ur. Zlate veržice, ovratni okraski, obeski, uhani, prstani, zapestnice itd. itd. Solidna postrežba. Vse po absolutno konkurenčnih cenah pri

BOGOMIL PINO urar in zlatar **TRST**
ulica Vincenzo Bellini 13 (nasproti cerkve sv. sv. Antona)

Dobroznana tvrdka manufakturnega blaga

Trst, ul. Nuova 36-38
vogal ul. S. Lazzaro

M. AITE

Trst, ul. Nuova 36-38
vogal ul. S. Lazzaro

opozarja in prijateljsko priporoča svojim cenjenim odjemalcem in slavnemu občinstvu, naj nibe, ki ima nakupiti manufakturnega blaga v svojo lastno korist ne opuste prilike ter obiščejo velikanske zaloge od goraj imenovane tvrdke; kjer se dobiva vedno največja izbira vsakovrstnih manufaktur, za jesen in zimo, in sicer: Blago (štofe) za ženske in moške obleke, barhenta (fuštanja) belega in barvanega, volnene odeje, odeje lastnega izdelka, preproge, zagrinjala (zavese), posteljna pogrinjala, spodnje jopice, kakor tudi vsako drugo telesno perilo. — Vsake vrste in vseh širinah belega platna bombaževine itd. itd.

Vse blago je iz prvih tovarn, najboljših vrste in po najnižjih cenah, tako, da prekosi vsako največjo konkurenco.

Dr. Pečnik

(PETSCHNIGG)

Trst, via S. Caterina št. 1

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni
8—9 & 2—3 in specializist za kožne in
— vodne (spolne) bolezni: 11 1/2 — 1. —

ZALOGA

ovsa in sena

beneških in ogrskih otrobov, slame, turščice, drobnih otrobov.

SPECIJALITETA:

oves za seme, priprave za hleve itd. Blago prve vrste. Zelo ugodne cene.

Giosué Crucciatti

via Giulia 33. — Telefon 313 X/IV.

URAR

ALESSANDRO CELLA

(bivši sodrug gosp. Pagnacco)

Trst, ulica Barriera vecchia 23.

O priliki birme priporoča vsakovrstne ure in zlatanine.

Dr. Fran Korsano

Specialist za sifilitične in kožne bolezni
ima svoj

AMBULATORIJ

v TRSTU, v ulici San Nicolò št. 9 (nad Jadransko banke).

Sprejema od 12. do 1. in 5.1/2 do 6.1/2 pop

Za birmo!

Najlepše in najeenejše darilo za birmo dobite edino v prodajalni manufakturnega blaga

Amelia Martinico

Trst, Nova ulica (via Nuova) 41.

Bogat izbor

izgotovljenih oblek za ženske in punčke, ženske vestalije, bluze in izbrano perilo. Vsprejema se naročila po meri. Zmerne cene.

Hans Scheidler

zobotehnik

bivši: prvi Dr. Ferdinanda Tanzer

Sprejema od 9—1 in od 3—6. 575

Trst, Piazza C. Goldoni št. II.

le provizorično sprejel predsedništvo, je odstopil svoje mesto definitivnemu odboru.

Oddelek pevskega društva „Trst“ priredi v nedeljo 26. t. m. pešizlet v Stanjel. Zbirališče pred „Narodnim domom“ ob 4:30 zjutraj; odhod točno ob 5 uri. Podrobnosti v petek, pri pevski vaji.

K slavnosti razsvetljave šentjakobske Čitalnice 2. junija so se nadalje priglasila sledeča br. društva: Vodnik, Dolina z zastavo. 21. Tržaško podp. in bralno društvo, korp. z zastavo.

Nar. del. organizacija.

Socijalno demokratična vzgoja. Bratstvo, svoboda in ljubezen imajo socijalni demokratje vedno na — jeziku in papirju!! Kakšna pa je njihova vzgoja, to smo videli v nedeljo na shodu v Kolonkovcu, ko so napadali in pretepali kakor divjaki. „Z revolver em vas postrelmo!“ „Z noži vas pokoljemo!“ — tako je donelo iz ust socijalnih demokratov proti narodnim delavcem. Lepa vzgoja!

Narodni delavci so se vedli na shodu dostojno in mirno; pustili so tudi njihove govornike pri miru. A oni so pobijali in razsajali, kakor pobesneli. Z uma svitlim mečem se ne znajo bojevati! Kdor ni verjel, da so tržaški socijalni demokratje taki teroristi, kakor je pisala „Edinost“, se je o tem prepiral na shodu v Kolonkovcu.

— Slovenski krojaški pomočniki! „Narodna delavska organizacija Vas vabi na sestanek, ki se bo vršil v nedeljo ob 9:30 popoldne v društvenih prostorih, ul. sv. Frančiška št. 2.“

— Skupina slovenskega ženstva NDO priredi v nedeljo ob 4. pop. II. plesni venček v društveni dvorani, ul. sv. Frančiška št. 2.

— Krajna skupina slovenskega ženstva NDO skliče v kratkem občni zbor, na katerem bo voliti novi odbor. V ta namen so izvolile minole nedelje volilni odsek, ki ima nalogo sestaviti kandidatno listo.

— Zidarji! Ako se vam pripeti na delu najmanjša krivica, bodi s strani socijalnih demokratov bodi delodajalcev, prigrasite se nemudoma v uradu NDO, ul. sv. Frančiška št. 2.

— Zidarjem, ki bi radi pristopili NDO, naznanjamo, da se sprejemajo novi člani vsak dan od 10—12 popoldne in od 4—8 zvečer; ob nedeljah in praznikih od 10—12 popoldne. Vstopnina znaša K 1, članarina pa 30 vin. na teden.

— Kakor čujemo se okoličanski zidarji silno ogorčeni vsled dogodka minole nedelje na Kolonkovcu in zato se pripravljajo za močno agitacijo za NDO. Na ta način dajo duška svojemu ogorčenju. To je edino prava pot. Le tako naprej, bojevniki za narodno-socijalno stvar!

— Pripravljajni odbor krajne skupine škedenjskih plavčev NDO sklicuje za soboto, 25. maja ob 7 in pol zvečer o b c n i z b o r v prostorih „Gospodarskega društva“ v Škedenju. Dnevni red:

1) Poročilo pripravljalnega odbora. 2) Poročilo zastopnika centrale. 3) Volitev odbora.

— Krajna skupina zidarjev NDO sklicuje za danes ob 6.30 zvečer sestanek v prostorih NDO v ulici Sv. Frančiška 2.

— Danes ob 5 popoldne sestanek krajne skupine „Lloyd“ v gostilni Kosič pri Sv. Jakobu, ul. Sv. Marka št. 19.

— NDO v Trstu priredi 9. junija izlet s posebnim vlakom v Sežano. V Sežani se bo vršila vrtna veselica pri „Treh kronah“. Izlet se bo vršil z društveno zastavo in polnoštevilno godbo NDO.

Vesti iz Goriške.

Špijonaži in „špijoni“. Na Goriškem kar mrgoli vojaštva; kosarne, pretepi in „špijoni“ rastejo kakor gobe. Vojaki so se tako navdušili za posel, izsledovanja vohunov, da lovijo, kar jim prihaja pod roko. Goriški sodnik je na pr. šel na sprehod proti Krmini. Medpotoma je srečal vojake, jih opazoval, povprašal, kje sv nastanjeni in — fertig!

Gnali so ga uklenjenega v Biljano in od tod v Krmin kakor nevarnega špijona, kjer so ga tudi gledali kakor kako nevarno žival, dokler se niso prepričali, da je oni gospod res sodnik iz Gorice. — Neki agent Steiner iz Gradca je vprašal vojake, kako težka so njih dvokolesa, kako se zlagajo in sedaj je kakor vohun že par tednov v preiskovalnem zaporu. — G. Pauluzzi, bivši videmski mestni odbornik, je šel na sprehod proti mostu pri Barki, gledal divno okolico, se vrnil na postajo; v Krmini so ga ustavili in c. kr. komisar ga je začel povpraševati z vso natančnostjo, kje je bil, kaj je delal itd. Radi te sekature je moral prenočiti v Krmini, ker je zamudil vlak.

Prav je, ako love špijone okoli trdnjav in drugod, ali sum bodi opravičen. Naše mnenje je, da je smešno iskati špijонов na Goriškem, ko so v Rimu itak že bolj informirani o vajaških stvareh, nego marsikateri

naš podčastnik, ki lovi goriške sodnike in štajerske agente. Tudi prekasno je že in nam se dozdeva, da pri nas nimajo špijoni nič več iskati, ker sosednji prijatelji in zavezniki so menda itak že — vse našli.

Novi člani dež. šol. sveta. Cesar je imenoval goriškega prošta Alojzija Faiduttilja, profesorja veronauka na goriški realni Hilarija Zorna, ravnatelja goriške realke Viktorja Slopa pl. Cadurberga in ravnatelja goriškega moškega učiteljskega Viktorja Bežeka za člane goriške dež. šol. sveta za prihodnjo šestletno poslovno dobo.

Cvetlična dneva v Gorici. Minule sobote in nedelje je uprizarila goriška podružnica Rudečega križa dva praznika cvetlic, ki sta se imenitno obnesla. Že v soboto zjutraj je pošla prva zaloga: 10 000 narcisov iz — platna. Umetnih cvetlic res ni bilo treba v deželi solnca in v maju. Popoldne je bil naval dam na občinstvo in naval občinstva na dame, oziroma cvetlice, še večji; topot so prodajale sveže in krasne rumene vrtnice. Vse, kar je bilo lepega ženstva v Gorici — grdihi nismo opazili — vse je prodajalo, od priletne aristokratije do male judovske krasotice, nečne nemške, slovenske in italijanske gospice v belih letnih toaletah. Prodajale so po vseh ulicah, opulile so, kar se je dalo opoluti. Studenti, ki drugače včasih nimajo vinarja v žepu, so korakali moško po mestu s šopkom cvetlic; zgodil se je čudež v znamenju Rudečega križa; vse je imelo cvetlice, redar in tramvajski konduktor, dimnikar in dvorni svetnik, častnik in Maz-zijaneec, slovenski inteligent in italijanski neodrešenec.

V nedeljo je začel zopet isti „gšeft“, a marsikateri je že segel nezadovoljno v žep, kajti dva cvetlična dneva sta bila vendarle preveč in občinstvo se je že takorekoč naveličalo; ne pa tako goriške dame, ki so s svojo prikupljivostjo sugistionirale vsakega in vsak žep. Tudi ta dan se je najvišja in najnižja oseba odličila s cvetlico Rudečega križa, ki sedaj ponosno gleda na moralni in še večji gmotni uspeh obeh cvetličnih dnevov. Prodalo se je okoli 30.000 cvetlic. Onih par tisočakov, ki se je nabralo, naj bi po našem mnenju tvorilo poseben fond, ki bi se obnovil vsako leto in goriškemu občinstvu naj bi se pokazal viden hasek tega fonda.

Narodna delavska organizacija v Gorici vabi vse člane in prijatelje na važen sestanek, ki se bo vršil dne 27. maja v prostorih gostilne gosp. Birsca, Corte Carovec.

Poročal bo predsednik tovariš Perko o važnih spremembah v „Narodni delavski organizaciji“. Natančen čas, uro, kedaj se vrši sestanek, objavimo pravočasno.

Odbor.

Vesti iz Istre.

Ciril-Metodova podružnica v Kopru. Izlet s šolsko mladino dne 11. maja 1912. je bil krasen. Zahvaljujemo se našim rodoljubom in Dekanih najlepše za lep sprejem, postrežbo in za obdaritev dece s cvetjem. Pohvala, ki so jo izrekli vsi udeležniki tega izleta, gre v prvi vrsti naši g. ci učiteljici, ki našo mladino res skrbno poučuje v vedenju in drugih predmetih.

Izvedeli smo, da se je iz Doline poslovil g. Josip Plesničar. Reči moramo, da so izgubili s tem vrliga moža, kateremu tudi mi želimo vse najbolje na novem mestu in se mu najlepše zahvaljujemo za prispevke v pomoč naši šoli. Skrbel je za to pri vsaki priložnosti. Zahvaljujemo pa se tudi vsem rodoljubnim darovateljem v Dolini, kateri zmajraj prispevajo za našo šolo, da zamo-remo napredovati. Prihitite na pomoč z darovi v prid naši šoli! Te žrtve so v blagor naroda.

Iz Brega. Na slavnosti združenih pevs-kih društev, v Bregu v korist Ciril-Metodovi podružnici, ki se bo vršila v Boljuncu dne 7. julija na obsežnem vrtu „Konsumnega društva“ bo sodelovala godba NDO iz Trsta. Slavnostni govor bo imel gospod župan in deželni poslanec Josip Pangerc iz Doline. Bratska društva naj blagovole svoje sodelo-vanje nasloviti na: Veselični odsek Ciril-Metodove podružnice za Breg v Dolini. Naša društva iz „Brega“ so nastopala že na mnogih krajih: Dekani, Škofije, Škedenj, Trst, Bazovica, Kozina, Klane, Osp, Črnikal, Padriče, Mačkovlje, Ocizla itd. Toraj smemo tudi mi, kakor Čitalnica od Sv. Jakoba, pričakovati milo za drago!

Advokat dr. Josip Wilfan

v Trstu, Nova ulica št. 11

išče
koncipijenta.

Vstop tudi takoj.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 slov. besedo. Mastno tiskano besedo se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina znaša 40 slov. Plača se takoj inšer. oddelku.

Modistinja ima na razpolago elegantne pariske klobuke po 8 kron za birmo. Prenavlja — Ulica Nuova 45, I 1105

Ugodna prilika za nakup pohištva se nudi zaročencem s prevzetjem pohištva za dve sobi in kuhinjo savor leži in stoji. Prodaja se izvrši radi izselitve. Naslov pri Edinosti. 1117

Hša s 3 prostori, vrtom, hlevom se odda v najem za 22 kron mesečno. Rocol št. 742 ob progi drž. železnice. Zglasiti se: Gatreri št. 48. 1118

Radi družinskih razmer so na prodaj 4 koni, 5 voz in 3 prešiči. Naslov pri inšer. oddelku Edinosti. 1119

Pohištvo za zakonsko sobo, nepolirano, novo, elegantno, trpežno, izdelano v Trstu (izključeno slabo blago), popolno z zrcali in marmorjem prodam v rekamne svrhe za samo 360 K. Kerbler, Molino a Vento 7. 993

Prodaja bombaževine, slik in dežnikov Via Stadion št. 19, I. nad tropje, Ivan Klun. 1143

Birmanske botre in botri! Vaš edini fotograf je ANTON JER IČ. Trst, Via del'e Poste 10, Gorica, Gospodsk. ulica 7.

Odda se lepa meblirana soba s dvema posteljami in s hrano. Ulica Belvedere 12, pritličje, na levo. 912

Proda se takoj dvorec (vila) radi odstopovanja. Naslov pri inš. oddelku Edinosti. 1000

Prodaje se novi stoli, bank, tehcnica, po niski ceni za prodajalnico zelenjave. — Gaspare Gozzi št. 3 II. nad. 1108

Morana, prepoznano sredstvo za uničenje sten. Zaloga: ulica Stadion št. 10. Naročila: Ferriera 37, Trst - Skrinjar. 480

Skladništvo žagovine (Segadure) posipanje po mokroti, snaženje javnih lokalov itd. ima edino AUGUST KOM-PARA, Trst, ul. Fonderia št. 5. Prodaje se na drobno Postrežba na dom in debelo. —

Poskusite FI-GOVO „Salutin“ ki je naj-
GOVO KAVO „Salutin“ fnejši in
najzdravjši kavni pridatek. Dobiva se
v vseh boljših prodajalnicah. o o o o

Radi preselitve

je na prodaj vse obsto-
ječe blago v trgovini

VALERIANA PONUSTA Jun.

ulica S. Antonio 2

po znižanih cenah. — IZBOR
predmetov za gospe in go-
spode, kakor tudi umetnin in
galanterij.

Pozor letoviščarji!

Odda se takoj 1 — 4 lepe, nove, meblirane sobe s kuhinjo ali brez kuhinje. — Na razpolago je tudi mrzla, gorka ter solnčna kopel. Vila najlepša lega v celem okraju. Vila stoji na travniku, okoli nje veliki vrti.

Viktor Oroszy, — železniška postaja, — VERD pri VRHNIKI.

:: 60.000 kron ::
blaga, deloma poškodovanega, se prodaja
RADI POŽARJA
po najnižjih cenah
v manufakt. trgovini
KARL ANDREJČIČ
v Trstu, ulica Malcantan šte. 10-12
Poslužite se prilike.

Gramofoni „Helvetia“

Trst, ul. Barriera vecchia 19

Došle so sijajne, slovenske in hrvatske plošče. Novost! Premer 30 cm, K 4-50. Neprekosljivi gramofoni z zelo močnim glasom z jamstvom, kože, trobila stroji, ročaji.

Kron 6200!!

AUTOMOBILI FORD-1911

Največja tovarna sveta. Izdelovanje letno 40.000 voz. edinega tipa CHASSIS 20 HP šest raznih tipov kočij. Kočija „FORD“ je najpopolnejša, najhitrejša in najekonomičnejša kar jih obstoji. GENERALNI ZASTOPNIK

ANTON SKERL . TRST

Piazza Goldoni 10—11, Tel. 1734

Velika centralna garaga, ulica del Dacchi 16, vogal ulice Bonohatic

TELEFON 2247. STOCK PNEUM GOODRICH (amerikanske).

Automobili na posodo po smerni ceni.

Varstvo tu varstvo avtomobilov. — — Solidna postrežba

Moč in življenje

pomenja upo-
raba rednega,
galvanicnega
toka za ošib-
ljeni orga-
nem. Učeni in
zdravniški
strokovnjaki
seglajo, že
danes v tem,
da imamo v
galvan čai
električni sred-
stvo s katerim
lahko pobija-
mo splošno
živčno šibkost
revmatične
bolečine, nev-
ralgijo, ner-
vovna mote
nja prebave,
nespečnost,
glavobol, vsakovrstno šibkost, malokrvnost
in razne ženske bolezni. Ali hočete spoz-
nati to zelo zanimivo pravilno metodo?
Na željo Vam pošljemo proti pošiljavi
desetvinar-ke znamke

gratis in franko
ilustrirano knjigo, brez vsake obveznosti,
in Vi nam boste gotovo hvaležni za to
zelo zanimivo čtivo in za dragoceno na-
sade, ki jim vsebuje knjiga.

Elektro - Vitalizer, zdrav. zavod
Budimpešta, VI. Teréz-körút 7, Mezzanin 171.
Ordin. ure ob d. lavnikih od 10.—1. in od
3.—6., ob delavnikih in prazn. od 11.—1.

Kupon za brezplačno knjigo
— Elektro - Vitalizer, zdrav. zavod
Budimpešta, VI. Teréz-körút 7, Mezzanin 171.
Prosim, da mi pošljete gratis in franko knjigo
o mod. elektroterapiji (zraven 10 vin. znamka)

IME
NASLOV

Za ženske posebna izdaja.

Pozor!

Opoldne in zvečer abonement, zelo ugodno. Izborna ku-
hinja in budjevojsko pivo (nič glavobola). Zmerne cene.

Restavracija - Hôtel Balkan (: Piazza :)
Caserma